Region Stockholm

SÄRSKILT UTTALANDE

REGIONSTYRELSEN

2019-08-27

Vänsterpartiet

Ärende nr 8
RS 2019-0579

Regionrevisorernas årsrapport 2018 för landstingsstyrelsen

I årsrapporten bedömer regionrevisorerna sammantaget att det ekonomiska resultatet för 2018 är tillfredsställande. Det verksamhetsmässiga resultatet bedöms som inte helt tillfredställande. Vidare bedömer regionrevisorerna att den interna kontrollen inte är helt tillräcklig, samt betonar att regionstyrelsens långsiktigt ekonomiska styrning bedöms som otillräcklig.

Det ekonomiska resultatet för Region Stockholm är ett plusresultat. Samtidigt uppmärksammar revisorerna att det framförallt är omvärldsfaktorer som bidragit till det positiva resultatet som högre skatteintäkter än väntat, statsbidrag och låga räntor. Revisorerna gör bedömningen att regionens höga kostnadsutvecklingstakt på i genomsnitt 4,8 procent tillsammans med den stora investeringsvolymen gör att den långsiktigt ekonomiska utvecklingen inte är under kontroll.

Årets investeringar uppgår till 12 211 mnkr, vilket motsvarar en genomsnittlig upparbetningsgrad på 72 procent av den budgeterade årsvolymen, medan den för enskilda projekt kan variera väsentligt. Att många investeringar skjuts på framtiden gör också att osäkerheterna och kostnaderna framåt ökar.

När det gäller kostnadskontrollen bedömer revisionen att landstingsstyrelsen inte lyckats dämpa kostnadsutvecklingstakten enligt fullmäktiges intentioner. Styrningen av kostnadsutvecklingen har dessutom tonats ned under 2018. Ingen uppföljning av kostnadsutvecklingen har skett i landstingsstyrelsens delårsrapport eller årsredovisning. Detta trots att de ökande investeringsvolymerna innebär att förutsättningarna för att dämpa kostnadsökningstakten försämrats väsentligt samtidigt som landstingsstyrelsen själv bedömer att skatteintäkterna kan komma att utvecklas i lägre takt framöver. Revisionen bedömer därför att risken för en framtida obalans i ekonomin har ökat påtagligt. Vänsterpartiet ser med oro på hur redovisningen av kostnadsutvecklingstakt blir sämre och att det också varierar vilken siffra som används i debatt och diskussion.

Revisorerna gör bedömningen, precis som tidigare rapporter, att det i många fall är svårt att mäta om fullmäktiges mål uppnåtts. Därför bedöms det verksamhetsmässiga resultatet som inte helt tillfredsställande. Antalet indikatorer är få eller mäter bara delar av målet. Målet om regional utveckling går exempelvis inte att mäta och revisorerna tar även upp frågeställningen hur Region Stockholm som är avsändare av den regionala utvecklingsplanen RUFS aktivt arbetar med att genomföra målen i RUFS. I regionledningskontorets svar till revisorsrapporten lyfts att Tillväxt- och regionplanenämnden ansvarar för samordning av arbetet med implementering och uppföljning av RUFS 2050, liksom för att koordinera,

medverka och följa upp de nio prioriteringar som anges i RUFS. Regionstyrelsen har ett samordningsansvar och ansvarar för Region Stockholms budget- och bokslutsprocess. Vi menar dock att hela Region Stockholm och då främst regionstyrelsen som har ett övergripande ansvar för Region Stockholms verksamheter även har ett ansvar att genomföra prioriteringarna och uppnå målen i RUFS. Detta gäller även Region Stockholms klimatfärdplan som bör vara det styrande dokumentet för all Region Stockholms verksamhet. Det innebär att inga beslut som tas i Region Stockholm kan eller ska motarbeta målen i RUFS och regionens klimatfärdplan. Besluten i regionfullmäktige ska också leda till att målen i RUFS och Klimatfärdplanen nås. Vi ser att det ofta finns intressekonflikter t ex. mellan internationell tillgänglighet och miljö- och klimatmål.

Revisionen anser att det är väsentligt att landstingsstyrelsen inom ramen för sitt övergripande ekonomiska ansvar tydliggör hur en begäran om tillskott från en nämnd eller styrelse ska hanteras i landstinget för att det inte ska uppstå otydligheter mellan berörd nämnd/styrelse och landstingsstyrelsens förvaltning respektive hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Detta för att undvika att besked drar ut på tiden så att nämnden/styrelsen får rimliga förutsättningar för att vidta åtgärder i tid. I det ligger också att tydliggöra i vilket skede som ärendet ska lyftas på politisk nivå. Det är särskilt viktigt när landstingsstyrelsen är en av tre parter i omställningsavtalen med sjukhusen. Detta aktualiseras med frågan om extra tilldelning av medel som kommit från Karolinska sjukhuset till regionstyrelsen.

Revisionen har löpande granskat genomförandet av framtidens hälso- och sjukvård (FHS) och bedömer att arbetet behöver stärkas inom flera områden för att genomförandet ska leda till att målen som helhet säkerställs. Revisionen konstaterar bland annat att det inte finns något politiskt organ som har en samlad bild av utvecklingen av FHS. Vi anser att detta är allvarligt eftersom det politiska ansvaret för styrningen av uppdraget förutsätter kontinuerlig uppföljning och återrapportering av hur arbetet fortskrider. Revisionen bedömer att landstingsstyrelsen inte har säkerställt en helhetsbild av vidtagna och planerade åtgärder där systemeffekter framgår, vilket är väsentligt eftersom sjukvårdens olika delar är sammankopplade med varandra. I likhet med föregående år bedömer revisionen också att det finns fortsatta oklarheter i ansvarsfördelningen mellan hälso- och sjukvårdsnämnden och landstingsstyrelsen inom vissa områden, framför allt investeringar, kompetensförsörjning och produktionsstyrning som behöver tydliggöras.

Vidare bedömer revisionen att det finns ett antal risker som måste hanteras för att implementeringen av framtidens vårdinformationsmiljö (FVM) ska lyckas, exempelvis standardisering av processer, termer och begrepp, kompetensöverföring mellan regionen och engagerade konsulter samt organisation av den framtida FVM-förvaltningen. Regionstyrelsen behöver även tydliggöra ansvarsfördelning och beslutsstrukturen i programmet och se till att en strategi tas fram för att kunna hantera ersättning (avslut eller utfasning) av alla existerande it-system/avtal, för att undvika extra kostnader eller utebliven funktionalitet i nödvändiga system. Vänsterpartiet vill att Region Stockholm upphandlar ett ”eget system” för FVM, utan konsulter. Region Stockholm är en tillräckligt stor aktör för att kunna hantera en egen vårdinformationsmiljö med egna anställda som tar fram, implementerar och driftar systemet. Regionstyrelsen behöver också säkerställa att rutiner för uppföljning av informationssäkerhet gentemot privata vårdgivare tas fram och efterlevs.

Revisorerna lyfter frågan om kompetensförsörjning och personal, och hur Region Stockholms ska bli en attraktiv arbetsgivare. För oss är bra personalpolitik nyckelfrågan. De senaste årens besparingar inom vården där akutsjukhusen inte fått nödvändiga ekonomiska anslag under många år och varit tvungna att ha en stram personal- och lönepolitik har lett till att personal fått arbeta mer, springa fortare och till slut inte orkat och sagt upp sig. Det tillsammans med svårigheten att kompetensutbilda personal och ge dem motivering för kompetensutbildning genom t ex. högre lön efter studier har lett till en situation där det är svårt att rekrytera vårdpersonal till Region Stockholm och där bemanningen till stor del löses genom hyrpersonal. Tidigare anställda i Region Stockholm har gått till bemanningsbolag för att höja sin lön och förbättra sina villkor. Personalbrist leder till stängda vårdplatser och icke-utförd vård. Det i sin tur leder till minskade ersättningar och ytterligare sämre ekonomi, den onda cirkeln är sluten. Den styrande majoritetens lösning är att ålägga akutsjukhusen att hålla budget, genom att hålla hårt på lönerna och inte anställa, men hyrpersonal är dyrare.

Revisorerna bedömer slutligen den interna styrningen och kontrollen som inte helt tillräcklig för hälso- och sjukvårdsnämnden, Stockholms läns sjukvårdsområde, trafiknämnden (inklusive SL och WÅAB) och för Landstingshuset i Stockholm AB. Den interna styrningen och kontroll bedöms som otillräcklig för Karolinska Universitetssjukhuset. Vi ser med oro på detta då det rör en mycket stor del av Region Stockholms verksamhet.